

„Tot slot een woord van protest tegen en insgelijks tegen zijn onjuistheid om ons te laten vaststellen een reeds bestaande belangrijke ondervoeding bij „ons volk”.

Hoe nu? tegelijk wel en niet ondervoeding? en welke soort? die volgens mijn gebrekkige definitie? of een andere?

Of willen de collegae alleen maar mededeelen, dat er op voedingsgebied allerlei minder gewenschte toestanden heerschen? Accoord; dat er hard gewerkt moet worden, om deze toestanden te verbeteren, allereerst door de belanghebbenden zelf, verder in dezen bijzonderen tijd door de overheid tevens, accoord; dat het een schrille tegenstelling is, dat wij nu, zoowel als in 1905, een groot verschil zien bij kinderen uit verschillende lagen der bevolking en in gewicht en in lengte en in voedingstoestand, wederom accoord; maar dat voor de verbetering der toestanden noodig zou zijn, het voor te stellen, alsof het Nederlandsche volk hollende achteruitging, alsof alle genomen maatregelen niets beteekenen, alsof er zou zijn „verdere inzinking”, daarmee ga ik niet accoord, omdat de feiten anders zijn.

En bij mijn voordracht was nu eenmaal een economische uiteenzetting over de maatschappelijke ongelijkheid, hoe belangrijk ook, niet aan de orde, was zelfs het verschil tusschen arm en rijk in voedingstoestand niet hoofdzakelijk aan de orde, maar werd door mij behandeld (een spreker mag toch immers zelf het onderwerp kiezen, dat hij behandelen wil) de al of niet vooruitgang van het geheele Nederlandsche volk in al zijn lagen, voor zoover zulks meetbaar, telbaar en weegbaar was, waartoe ik door bijzondere omstandigheden in de gelegenheid was, een geringe bijdrage te kunnen leveren.

Dat deze bijdrage niet vollediger was, spijt niemand meer dan mij zelf; dat, wanneer mij een vergelijking met 1914 tevens mogelijk was geweest, wij nog zekerder resultaat zouden hebben verkregen, is duidelijk; dat meer vergelijkende cijfers over eenige jaren ons weer scherper inzicht zullen geven, valt niet te ontkennen; en dat veel onopgelost blijft, onderschrijf ik gaarne; maar mijn groote vreugde heb ik er over uitgesproken, dat mijn metingen wezen op vooruitgang, op het feit, dat er in ons volk nog groeikracht zit, dat alle werken en streven en zorg niet nutteloos zijn, maar vrucht dragen en dat het onjuist is, dat er inzinking zou zijn.

Dat hierdoor een stuk propaganda, met welk woord niets minderwaardigs wordt bedoeld, verloren gaat, is mogelijk, maar zal niemand mogen weerhouden allereerst te zoeken naar de feiten zelf; maar bovendien leek het mij persoonlijk toe, dat het mededeelen van de overweging, dat alle moeite niet tevergeefs is, meer stimulerend zou werken en op belanghebbenden en op de overheid en op belangstellende toeschouwers, om niet te verslappen bij de reuzentaak, die tegenwoordig te volbrengen is, dan de woorden van POLAK en SAJET, waarover ik steeds weer struikel, als ik ze zie: „de verdere inzinking”.

Utrecht, 5 September 1917.

A. SCHUCKINK KOOL.

AANGEBOREN TUBERCULOSE.

Dr. CAMMAERT, houdt, volgens zijn artikel in dit *Tijdschrift* van verleden week, het er voor, dat tuberculose dikwijls aangeboren is, en grondt deze meening onder meer op het zeer vaak voorkomende geval, dat een ouderenpaar het grootste deel zijner kinderen verliest aan tuberculose, terwijl de ouders zelf een hoogen leeftijd bereiken en steeds een ongestoorde gezondheid genoten.

Wanneer hij in dergelijke gevallen een nauwkeurig onderzoek instelt, zal hij zonder uitzondering een van beide ouders, of beiden, aan tuberculose lijdende vinden. Daardoor wordt het telkens voorkomen van tuberculose in hun omgeving ongedwongen verklaard, en daarom kan aan zijn betoog geen argument worden ontleend voor de opvatting, dat tuberculose dikwijls aangeboren zou zijn.

Hellendoorn, 9 September 1917.

B. H. VOS.